

нахабний, але спритний, практичний та розважливий індивідуаліст, який може вибратись зі складних ситуацій та отримати вигоду. Ці властивості образу сприймаються в американській лінгвокультурі як типові характеристики національного характеру.

Отже, стереотипами національної самоідентифікації, що поширюються в американських газетах 18-го століття, стають образи простакуватих, але дотепних селянок, позначення яких *Yankee Doodle* та *Brother Jonathan*, з'являються у результаті епонімізації, що є процесом асоціювання власного імені з набором характерних ознак стереотипу.

Література:

1. Morgan, W. (1988). *An American Icon: Brother Jonathan and American Identity*. Newark: University of Delaware Press.
2. *Maryland Gazette* (1766). The History of John Bull's Children. Thursday, August 14, 1766. <https://www.newspapers.com/image/41039521>
3. *Hartford Courant* (1775). Connecticut, Monday, June 12, 1775. <https://www.newspapers.com/image/233770374/>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-110-7-34>

ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ АКТУАЛІЗАЦІЇ ПРОКСЕМІЧНИХ ОБМЕЖЕНЬ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19

Макарук Л. Л.

доктор філологічних наук,

доцент кафедри прикладної лінгвістики,

декан факультету іноземної філології

Волинський національний університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

Представники лінгвістичних шкіл у фокусі наукових пошуків яких постає усне мовлення, здебільшого зосереджують увагу на аналізі супровідних характеристик комунікації: темпу, тембру, дотиків, поглядів, запахів, жестів, міміки обличчя тощо, розглядаючи їх у межах просодики, паралінгвістики, кінесики, окулесики, аускультатії, гаптики, гастики, ольфакції, проксемики, хронеміки і системології. Вони отримали

докладне обґрунтування в розвідках І. Н. Горелова [1], Г. В. Колшанського [2], М. Коццоліно [3], Г. Ю. Крейдліна [4], Л. Л. Макарук [5].

Сьогодні, у цифрове століття, особливої актуальності набули гаптика (такесика) та проксеміка, яким притаманна міжкультурна специфіка. Мовлячи про гаптику або такесику, зауважимо, що існує чимало видів дотиків загальноприйнятих в певних лінгвокультурах. Однак не всім індивідам імponує інтеракція з використанням дотиків, якими послуговуються, переслідуючи певну мету. У кожній лінгвокультурі є чітко регламентовані правила тактильної поведінки. Вони відіграють поліфункційну роль та мають відмінну семантику. До найпоширеніших тактильних практик належать обійми, поцілунки та рукостискання.

В період пандемії COVID-19 навіть у тих лінгвокультурах, де тактильне спілкування є прийнятним і загальноновизнаним, звелось до мінімуму, оскільки науково обґрунтовано та доведено, що коронавірусна інфекція здатна мігрувати від одного індивіда до іншого внаслідок рукостискання, дотиків, будь-яких мінімальних контактів. Як результат, на цій проблемі постійно акцентують увагу в інфографічних текстах малої форми та у коротких відеороліках, присвячених найактуальнішій проблемі сьогодення.

Значно більше уваги нині у писемному мовленні відводять *проксеміці*, об'єктом дослідження якої є просторові характеристики. Загальновідомо, що у комунікативних актах важливу роль відіграє відстань між співрозмовниками. Це питання цікавить фахівців різних сфер та галузей, тому існують різні бачення щодо диференціації дистанцій. Прикметно, що для більшості індивідів середовище, у якому вони перебувають, і відстань між співрозмовниками відіграють не останню роль та є семантично значущими. Існують й усталені правила проксемної поведінки, яких представники цивілізованих спільнот намагаються дотримуватися, ведучи розмову. Очевидно, що для кожного індивіда важливим є особистий простір, а також прагнення пристосувати його до власних уподобань і потреб.

Звернемо увагу на англomовні малоформатні тексти, сфокусовані на рекомендаціях, яких слід дотримуватися в період пандемії COVID-19. Саме у них постійно наголошується на проксемічних особливостях сучасного буття і важливості дотримання простих правил, які рятують життя. Принагідно також зауважимо, що в окремих лінгвокультурах відстані між співрозмовниками не надавали особливої важливості до пандемії. Тому, мало хто замислювався над тим, що слід враховувати загальноприйнятні правила дистанціювання. Нині цей фактор отримав статус надважливого, оскільки йдеться про найдорожче – здоров'я та

життя. Розглянемо різні малоформатні тексти, які повністю або частково сфокусовані на дистанціюванні і проаналізуємо, які засоби та способи репрезентації інформації використовують продуценти, щоб світова спільнота могла запобігти інфікуванню. Запропоновані нижче 16 рисунків фактично повністю присвячені дотриманню безпечної відстані між комунікантами.

Рис. 1 [6]

Рис. 2 [6]

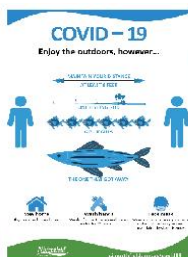

Рис. 3 [6]

Рис. 4 [6]

Рис. 5 [6]

Рис. 6 [6]

Рис. 7 [6]

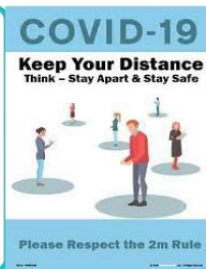

Рис. 8 [6]

Одні з них мають більше ресурсне наповнення, інші – менше. Йдеться про вербальні, паравербальні та невербальні компоненти, завдяки яким вони створені. У частині з цих малоформатних текстів йдеться не лише про необхідну відстань, а й про важливість перебування вдома, носіння маски, миття рук. Причому цю інформацію представлено у деяких випадках вербальними, у деяких – невербальними засобами, або ж двома одночасно (рис. 2, 3, 5, 10, 11, 15, 16).

Рис. 9 [6]

Рис. 10 [6]

Рис. 11 [6]

Рис. 12 [6]

Рис. 13 [6]

Рис. 14 [6]

Рис. 15 [6]

Рис. 16 [6]

Як бачимо, відстань між співрозмовниками марковано різними графічними позначками, зокрема лініями зі стрілками, які вказують на розташування уявних комунікантів. Останні ж постають особами різних статей та є схематично репрезентованими у малоформатних текстах. В одних випадках лінія переривається позначкою бажаної відстані між двома співрозмовниками (1, 5м). В інших випадках натрапляємо на більшу відстань (2м = 6 ft). Як бачимо, лінії є прямими, пунктирними, у вигляді канцелярської лінійки. На рис. 12 у тексті під назвою «Six Feet Away» відстань зображено за посередництвам лиз та кола на якому вони розміщені. Однак, важливу роль також відведено й невербальному складнику, який докладно пояснює, підтверджує та наголошує на тому, що таке соціальне дистанціювання та причини чому слід знаходитися на

відстані один від одного. Бачимо, це репрезентовано за допомогою різних речень: *-Maintain distance at least 6 ft. – Social distancing means keeping 6 ft apart from others. – 6' is about the length of skis. – To stay safe we keep our distance. – Please Respect the 2m Rule. – Maintain 6 Feet (2 Metre) of distance at all times.*

Звернемо увагу й на інші малоформатні тексти (рис. 8 – 11, 14 – 16) означеної тематики. У них дистанціювання проілюстровано різними способами. Автори цих текстів намагалися представити умовних індивідів у тих середовищах, в яких їм доводиться перебувати час від часу (магазини, робочі місця, парки та інші відкриті місцевості). Використовуючи мінімум вербальних засобів, продуценти зобразили реальні життєві ситуації, локалізуючи індивідів так, як вони мають знаходитися одні від одних у період пандемії. Такий спосіб репрезентації проксемічних характеристик свідчить про те, що вербальні засоби не завжди відіграють превалюючу роль, хоча для багатьох саме вони чітко вказують на те, як діяти, щоб не захворіти.

Проілюстровані невербальні засоби дають змогу по-різному, на власний розсуд, спираючись на досвід, послуговуючись власними знаннями дешифрувати ілюстрації, які змальовують просторові обмеження та встановлюють правила поведінки в період пандемії. Зауважимо, що у більшості випадків кольорова гама може як обмежуватися вибором одного або кількох кольорів або їх відтінків, так і не обмежуватися.

Отже, проаналізовані вище тексти малої форми свідчать, що їм притаманне вербальне та невербальне ресурсне наповнення. І одні, і інші є семантично місткими та прагматично маркованими. Встановлено, що невербальні засоби вдало змальовують реальні життєві ситуації. Функціонування поруч з ними вербальних складників не є обов'язковим, оскільки несловесні складники успішно виконують покладені на них функції і не потребують словесного дешифрування.

Література:

1. Горелов И. Н. Невербальные компоненты коммуникации. Москва : Наука, 1980. 104 с.
2. Колшанский Г. В. Паралингвистика. Москва : Наука, 1974. 81 с.
3. Коццолино М. Невербальная коммуникация. Теория, функции, язык, знак / пер. с итал. Харьков : Гуманит. центр, 2009. 248 с.
4. Крейдлин Г. Е. Невербальная семиотика: Язык тела и естественный язык. Москва : Новое лит. обозрение, 2002. 592 с.

5. Макарук Л. Л. Новітні лінгвістичні галузі дослідження невербальних усних та невербальних писемних засобів інтеракції. *Наукові записки*. Серія «Філологічні науки» Ніжин. держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя / відп. ред. проф. Г. В. Самойленко. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2016. Кн. 1. С. 181–185.

6. Infographics about Covid 19. Дата звернення: 09.02.2021. Режим доступу: <https://www.google.com/search?q=infographics+about+covid+19&tbm=isch&ved=2ahUKewi0tY7Dru7vAhUM51UKHYAIDpoQ2>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-110-7-35>

TRANSFORMATIONS IN THE TRANSLATION OF *BEOWULF* FROM OLD ENGLISH TO PRESENT-DAY ENGLISH

Matkovska M. V.

*Associate Professor at the English language department,
Kamyanets-Podilskiy Ivan Ohiyenko National University
Kamianets-Podilskiyi, Khmelnytskyi region, Ukraine*

The Old English epic poem *Beowulf*, composed between the middle of the 7th and the end of the 10th centuries, again and again, in the 20th and the 21st centuries attracts great interest of scholars and translators (such as Michael Alexander (1995), Robert Fulk (2010), Seamus Heaney (2000), R. M. Liuzza (2000), Oliver Raymond (1990), Purvis, (2012, 2021), M. Swanton (1997), J. Zupitza (2007), etc. *Beowulf* is a Scandinavian prince who saves the Danes from the seemingly invincible monster Grendel and, later, from Grendel's mother. Then he returns to his own country and dies in old age in a vivid struggle against a dragon. *Beowulf* is the elegiac narrative of the adventures of a Scandinavian hero who is constantly struggling for good and against evil.

Beowulf has been translated into Modern English many times. In general translators try to reproduce one or more of its remarkable features or qualities at the expense of others. The new verse translation by Seamus Heaney, while remaining reasonably faithful to the sense of the original, attempts to imitate its acoustic features – its rhythm, meter and alliteration – more closely than other translations (Heaney, 2000: 17). Some authors such as Meghan Purvis and Robert Fulk identify this phenomenon of translation by Heaney as «*a creation of masterpiece out of a masterpiece*» (Fulk, 2014: 29; Purvis, 2012: 141). Meghan Purvis favours the idea of Heaney to reflect «*the somber grandeur and mythic vigor of the Anglo-Saxon original and the rhythm and*